

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอดจนสำรวจความคิดเห็นและปัญหาของครู อาจารย์ และนักเรียน เกี่ยวกับวิชาหน้าที่พลเมือง ดังนั้นการเสนอความคิดเห็นที่ได้จากการรวบรวมนี้ จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงสถานภาพการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของครูต่อไป เพื่อให้ได้ข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินงานดังนี้ คือ

การเลือกตัวอย่างประชากร

เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แบ่งออกเป็นภาคการศึกษา 3 ภาค คือ ภาค 9 ภาค 10 และภาค 11 ผู้วิจัยได้สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยเลือกภาคการศึกษา 2 ภาค เพื่อให้เป็นตัวแทนของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจากการสุ่มเลือกโดยวิธีจับฉลาก พบว่า ภาคการศึกษา 9 และภาคการศึกษา 11 ได้เป็นตัวแทนประชากรในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียนประจำจังหวัดในภาคการศึกษา 9 และภาคการศึกษา 11 จำนวน 15 แห่ง เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ดังมีรายชื่อโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ คือ

ภาคการศึกษา 9 มี

1. โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน	จังหวัดขอนแก่น
2. โรงเรียนกัลยา ๗ วัด	จังหวัดขอนแก่น
3. โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย	จังหวัดขอนแก่น
4. โรงเรียนอนุรพิทยานุญด	จังหวัดอุดรธานี
5. โรงเรียนสตรีราชินูทิศ	จังหวัดอุดรธานี
6. โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร	จังหวัดหนองคาย
7. โรงเรียนสกลราชวิทยานุญด	จังหวัดสกลนคร
8. โรงเรียนเลยพิทยาคม	จังหวัดเลย

ภาคการศึกษา 11 มี	
9 โรงเรียนบุญวัฒนา	จังหวัดนครราชสีมา
10. โรงเรียนชัยภูมิ	จังหวัดชัยภูมิ
11. โรงเรียนสตรีชัยภูมิ	จังหวัดชัยภูมิ
12. โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม	จังหวัดบุรีรัมย์
13. โรงเรียนสุรวิทยาคาร	จังหวัดสุรินทร์
14. โรงเรียนสิรินธร	จังหวัดสุรินทร์
15. โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย	จังหวัดศรีสะเกษ

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียน 15 แห่ง จำนวน 25 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งชายหญิง จำนวน 300 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 325 คน

การสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับสถานภาพการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ โดยการอ่านจากเอกสาร ค้นคว้าหนังสือ ทั้งของไทยและของต่างประเทศ และวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ตลอดจนสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองถึง เรื่องการเตรียมงานการสอน วิธีการสอนและการวัดผล และปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำการสอนวิชาหน้าที่พลเมือง ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แล้วขอคำแนะนำพิจารณาตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา

หลักเกณฑ์การสร้างแบบสอบถาม

1. คำถามที่ใช้เป็นภาษาที่ง่ายและสื่อความหมายได้ชัด เพื่อให้ได้คำตอบที่เที่ยงตรงและเป็นประโยชน์ต่อการนำมาวิเคราะห์มากที่สุด
2. คำถามที่ใช้เป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Item) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และในบางกรณีก็ใช้เป็นคำถามเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น (Open-end) เพื่อความเหมาะสมสำหรับการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบสอบถามสำหรับครูอาจารย์ผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมือง แบ่งเป็น 4 ภาค คือ
  - ภาคที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมือง
  - ภาคที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
  - ภาคที่ 3 บทบาทของครูในการเรียนการสอน
    - การเตรียมการสอน
    - วิธีสอนและการสอน
    - การใช้อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล
  - ภาค 4 สำนักรวปัญหาที่ครูพบในการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. แบบสอบถามสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการสอบถามความคิดเห็นทั่วไป เกี่ยวกับการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเบื้องต้น Pre-test ก่อน โดยขอความร่วมมือจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีอยุธยาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 25 คน และครูผู้สอนวิชาหน้าที่พลเมืองซึ่งกำลังศึกษาปริญญาโทอยู่ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน ให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และสร้างแบบสอบถามที่แท้จริงขึ้นใช้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูอาจารย์ในโรงเรียนประจำจังหวัด ภาคการศึกษา 9 และภาคการศึกษา 11 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 จังหวัด รวม 15 โรงเรียน เป็นแบบสอบถามสำหรับครู 25 ชุด แบบสอบถามสำหรับนักเรียน 300 ชุด รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 325 คน

วิธีการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และรับคืนทางไปรษณีย์ ปรากฏว่า แบบสอบถามของครูอาจารย์ซึ่งสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 30 ฉบับ ได้รับคืนมา 25 ฉบับ และถือว่าได้รับคืนมาครบจำนวน ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนบางแห่งมีครูผู้สอนเพียงคนเดียว บางแห่งมี 2 คน และคิดเป็นร้อยละ 100.00

ส่วนแบบสอบถามสำหรับนักเรียนได้คืนมาครบ 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยคิดค่าตอบเป็นร้อยละ จากจำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และหาค่าเฉลี่ยของค่าตอบโดยใช้สูตร

$$\frac{\sum fx}{N}^1$$

โดยกำหนดคะแนนแต่ละอันดับดังนี้

มากที่สุด	หรือ	ทุกครั้ง	มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน
มาก	หรือ	บ่อยครั้ง	มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
ปานกลาง	หรือ	บางครั้ง	มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
น้อย	หรือ	น้อยครั้ง	มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	หรือ	ไม่เคยเลย	มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

เมื่อได้ค่าเฉลี่ยแล้วนำมาเทียบอันดับโดยถือเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1-1.5	ถือว่าน้อยที่สุด หรือไม่เคยเลย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.6-2.5	ถือว่าน้อย หรือน้อยครั้ง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.6-3.5	ถือว่าปานกลาง หรือบางครั้ง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.6-4.5	ถือว่ามาก หรือบ่อยครั้ง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.6-5	ถือว่ามากที่สุด หรือทุกครั้ง

¹ ประคอง กรวรรณสุต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 3. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2515), หน้า 143.

สมัครในข้อ 5 มีคนตอบในข้อ	สนใจมากที่สุด	a	คน
	สนใจมาก	b	คน
	สนใจปานกลาง	c	คน
	สนใจน้อย	d	คน
	สนใจน้อยที่สุด	e	คน

$$\text{จะได้ค่าเฉลี่ยข้อ 5 } (\bar{X}) = \frac{5a+4b+3c+2d+1e}{a+b+c+d+e}$$

2. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร²

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

ในที่นี้

S.D. = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน น้ำหนัก คำตอบ

X = ค่าน้ำหนักของคำตอบเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1

N = จำนวนคำตอบทั้งหมด

f = ความถี่ของคะแนน

ในส่วนที่เป็นคำถามแบบเปิดโอกาสให้ตอบโดยเสรี (Open-end) ข้อคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของครูอาจารย์ และนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม และเรียงอันดับความสำคัญของผู้ตอบแบบสอบถามจากมากไปหาน้อย

